

Danijel Kastelic
državni svetnik

2

Številka: 172-01-14/2019/1
Ljubljana, 3. 12. 2019

Gospod
Alojz Kovšca
predsednik
Državnega sveta

Zadeva: Vprašanji glede števila in strukture prejemnikov invalidskih pokojnin, ki so nižje od zneska minimalnega dohodka oziroma nižje od 300 evrov

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) predlagam, da se na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije naslovi naslednji vprašanji:

- 1. Koliko upravičencev do invalidske pokojnine prejema navedeno pokojnino v znesku, ki je nižji od trenutno veljavnega zneska minimalnega dohodka (402,18 evra), ter kakšna je struktura prejemnikov navedenih pokojnin (vzrok nastanka invalidnosti, dopolnjena pokojninska doba, starost, spol)?**
- 2. Koliko upravičencev do invalidske pokojnine prejema navedeno pokojnino v znesku, ki je nižji od 300 evrov, in kakšna je struktura prejemnikov navedenih pokojnin (vzrok nastanka invalidnosti, dopolnjena pokojninska doba, starost, spol)?**

Obrazložitev:

V okviru Državnega sveta je bilo že večkrat pozvano k celoviti ureditvi področja invalidskega zavarovanja, kar je bilo sicer obljubljeno ob sprejemu predzadnjega večjega posega v zakonodajo s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja v 2012. Takrat so se pripravljavci politik na tem področju popolnoma izognili področju invalidskega zavarovanja, ki je nato ostalo nedotaknjeno vse do aktualnih zakonodajnih sprememb Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), a so tudi te zgolj parcialnega značaja.

Na podlagi aktualne novele ZPIZ-2G, EPA 813-VIII, ki je bila sprejeta na 30. izredni seji Državnega zbora 29. 11. 2019, se bo tako sicer v naslednjih šestih letih postopoma dvigoval odmerni odstotek za primer invalidnosti, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni (na končnih 63,5 % od pokojninske osnove v 2025), prav tako je bila z novelo določena tudi nova najnižja odmera invalidske pokojnine zavarovancem, ki so postali invalidi pred dopolnitvijo 65. leta starosti (v primeru poškodbe zunaj dela ali bolezni najmanj v višini 41 % pokojninske osnove,

neodvisno od spola zavarovanca), kar pa še vedno ne bo zagotovilo ustrezne socialne varnosti vsem prejemnikom invalidskih pokojnin.

Dejstvo je, da so v zadnjih letih nastale občutne razlike med najnižjimi zneski invalidskih pokojnin in minimalnim osebnim dohodkom oz. denarno socialno pomočjo, kar postavlja prejemnike invalidskih pokojnin v slabši socialni položaj, saj takšni prejemki ne omogočajo dostojnega preživetja. Za primerjavo – povprečna starostna pokojnina je v Sloveniji januarja 2019 znašala 644,78 evra, usklajena zagotovljena najnižja starostna pokojnina za izpolnjenih 40 let pokojninske dobe brez dokupa v skladu z 39. členom ZPIZ-2 je januarja 2019 znašala 516,62 evra, medtem ko je povprečna invalidska pokojnina istega meseca znašala 497,40 evra. Pri tem pa nekateri invalidi prejemajo invalidske pokojnine v zneskih, ki ne presegajo niti osnovnega zneska minimalnega dohodka oziroma zneska denarne socialne pomoči za samsko osebo (trenutno 402,18 evra) ali celo v zneskih, ki so nižji od 300 evrov.

V okviru Državnega sveta je bilo sicer danih že nekaj svetniških pobud na temo dviga invalidskih pokojnin, tudi v zvezi z najnižjim zagotovljenim zneskom invalidske pokojnine, ne glede na vzrok nastanka invalidnosti (poklicna bolezen, poškodba pri delu, poškodba izven dela, bolezen), ki bi dosegal vsaj raven minimalnega osebnega dohodka oziroma denarne socialne pomoči, če že ne raven minimalnih življenjskih stroškov, ki je bistveno višja. V okviru Državnega zbora so bile v obravnavi tudi zakonodajne iniciative poslancev z navedeno vsebino, a nobena med njimi ni prejela zadostne podpore oziroma so bile ocenjene kot neprimerne za nadaljnjo obravnavo.

Na 31. seji Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide 21. 11. 2019 je v razpravi o že zgoraj omenjeni noveli Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2G), EPA 813-VIII, predstavnik Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti sicer zatrdil, da so v bile v skladu z do sedaj veljavno zakonodajo (do sprejema ZPIZ-2G) vse izplačane invalidske pokojnine višje od 300 evrov, a mesečna obvestila o nakazilih invalidske pokojnine posameznim invalidom slednje demantirajo. Z namenom razjasnitve navedenega vprašanja in jasnejšega vpogleda v obseg izpostavljene problematike se Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije kot nosilcu in izvajalcu sistema obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja zastavlja vprašanja o številu prejemnikov invalidskih pokojnin, ki so nižje od 402,18 evra oziroma nižje od 300 evrov, ter o strukturi prejemnikov navedenih pokojnin.

Državni svetnik
Danijel Kastelic, l.r.